

Verejné knižnice na Hornom Považí

v roku 2018

**Knižnice, štatistické údaje,
zaujímavosti, inšpirácie...**

Úvod

Manifest UNESCO o verejných knižniciach (1994):

http://www.infolib.sk/files/Novy_portal_infolib_subory/dokumenty_ifla/manifest_ifla_unesco_o_verejnych_knizniciach.pdf

Poslaním služieb verejnej knižnice vo vzťahu k informáciám, gramotnosti, vzdelávaniu a kultúre by malo byť najmä:

- vytváranie a upevňovanie čitateľských návykov detí už od skorého veku,
- podporovanie individuálneho vzdelávania a seba vzdelávania, ako aj formálneho vzdelávania na všetkých úrovniach,
- vytváranie príležitostí pre tvorivý osobný rozvoj,
- stimulovanie predstavivosti a tvorivosti detí a mladých ľudí,
- prehľbovanie poznania kultúrneho dedičstva, umenia, výsledkov vedy a techniky,
- rozvíjanie tradície ústneho podania,
- zabezpečenie prístupu občanov ku všetkým druhom miestnych informácií,
- poskytovanie primeraných informačných služieb pre miestne podniky, združenia a záujmové skupiny - vytváranie podmienok pre rozvíjanie informačnej a počítačovej gramotnosti,
- podpora a účasť na aktivitách a programoch rozvoja gramotnosti pre všetky vekové skupiny a v prípade potreby zavádzanie takýchto aktivít.

Verejné knižnice, medzi nimi aj mestské a obecné knižnice, prechádzajú v ostatných rokoch veľkými zmenami. Knižnice sa stali miestom, kde sa knihy nielen požičiavajú, ale stali sa aj vhodným kultúrnym priestorom na stretávanie sa, na organizovanie podujatí - besied, výstav, tvorivých dielní i ďalších kultúrnych a vzdelávacích aktivít pre deti i dospelých, ktoré podporujú neformálne vzdelávanie a všestranný rozvoj osobnosti. Knižnice však stále zostávajú dôležitým článkom pri výchove a vzdelávaní detí a pri vedení k ich dobrej

čitateľskej gramotnosti. Naučiť sa dobre čítať a vedieť čítať aj s porozumením textu, stále zostáva u detí v školskom veku prvoradou úlohou a devízou, ktorá v mnohom ovplyvňuje ich schopnosť sa presadiť a byť úspešný aj po ukončení štúdia - v pracovnej kariére. Vedieť čítať s porozumením je základnou výbavou žiaka a študenta nielen v škole, ale aj v praktickom živote. Túto skutočnosť potvrdzujú aj pedagógovia, ktorí upozorňujú na značný rozdiel medzi deťmi, ktorí pravidelne čítajú a tými, ktorí nečítajú vôbec alebo len veľmi málo. Propagácia čítania a kníh je preto nesmierne dôležitá a potrebná a rovnako dôležité sú aj knižnice, ktoré s literatúrou pracujú a ktoré knihy, ich tvorcov a čítanie propagujú.

V ostatných rokoch sa aj v knižničnej praxi stretávame s názorom, že knižnice už nie sú navštevované a využívané tak ako v minulosti. Musíme však priznať, že knižnice v súčasnej dobe pracujú v maximálne konkurenčnom prostredí, ktoré vyplýva z modernej a žiaľ aj konzumnej doby. V súčasnej dobe existuje rozhodne viac možností ako tráviť voľný čas na rozdiel od minulosti, kedy knižnice boli často jedinými kultúrnymi inštitúciami pôsobiacimi na území obce alebo mesta. Niektoré knižnice sú limitované priestormi, ale aj finančnými možnosťami zriaďovateľa, iné zas ľudskými zdrojmi a ich potenciálom. Z metodickej praxe môžeme povedať, že najväčšou hybnou silou a zárukou kvalitných služieb knižníc je štedrý zriaďovateľ a snaživý knihovník, ktorý dokáže napr. aj z malých priestorov knižnice „vyčariť“ útulné a príťažlivé miesto nielen na vzdelávanie, ale aj na oddych a zábavu. Aj malom meste alebo obci tak môže samospráva a knižnica ponúknuť občanom dobrú alternatívu, kde a ako tráviť voľný čas. Bez primeraného záujmu a angažovania sa aj zo strany knihovníka nevybudujeme na obciach funkčné a príťažlivé knižnice. Nech aj tento materiál a príspevky „Naj knižnica Horného Považia“ a „Naj knihovník Horného Považia“ je povzbudením pre všetky (aj stagnujúce knižnice) a zároveň dobrým príkladom, že funkčná a reprezentatívna knižnica môže pracovať v každej obci, len sa treba o to zo strany zriaďovateľa, ale aj zo strany knihovníka primerane „zasadiť“.

Čítanie – dôležitý prvok v živote dieťaťa

Väčšina rodičov je presvedčená, že nie je potrebné čítať bábätkám. Ale už počas dojčenského obdobia si dieťaťko osvojuje rečové prvky, opakuje, napodobňuje slová. Ani čitateľská gramotnosť nesúvisí len s povinnou školskou dochádzkou. Rozvíja sa od útleho veku dieťaťa, kedy matka s dieťaťom komunikuje prostredníctvom rečňovaniek, pesničiek a básničiek. Začína v ňom pestovať lásku ku knihám. Psychologička Alena Tamášová (2008, s. 174-175) je taktiež rovnakého názoru, že už v období batolaťa dochádza u dieťaťa k rozvoju sociálneho čítania, k prehĺbeniu lásky k rodine, zvieratám, veciam, k hračke. Už v tomto veku je potrebné dieťaťu predčítavať a zaviesť si pravidelnú „čitateľskú chvíľku.“ Rodičia by mali kupovať leporelá, knižky o zvieratkách, o hračkách, o rozprávkových bytostiach a čítať z nich svojim malým budúcim čitateľom.

Keď je dieťa trošku staršie vo veku od 3 – 6 rokov, priestor sa otvára aj pre rozprávky a rôzne príbehy. V poslednom čase sa na trhu začali objavovať tzv. picture books, t. j. knihy, kde nájdeme krásne ilustrácie, textu je tam menej, ale nič to nemení na ich kvalite. Práve prostredníctvom obrázkov si vaše ratolesti rozvíjajú fantáziu a tvorivosť. Dôležité je pravidelne s dieťaťom navštevovať knižnicu a v neposlednom rade ísť mu príkladom. Veď čo môže byť krajšie ako rodič, ktorý sa snaží lásku ku knihám preniesť aj na svojho potomka s cieľom, aby z neho vychoval múdreho, vzdelaného a empatického človeka.

Čitateľská gramotnosť a jej význam

Byť gramotný je v súčasnom svete veľmi dôležité, či už tento pojem vnímame v užšom alebo v širšom zmysle. Každý deň využívame čítanie, napríklad pri nákupoch, pri štúdiu návodov na obsluhu rôznych spotrebičov, pri zisťovaní účinkov liekov z príbalových letákov a pri rôznych ďalších každodenných činnostiach. Ak chceme byť nezávislí a komunikovať (ústne alebo písomne) na primeranej úrovni, musíme byť dostatočne gramotní – vzdelaní. Základnom je dobrá čitateľská

gramotnosť, v rámci ktorej je **potrebné nielen vedieť čítať ale tiež i porozumieť prečítanému – viem, čo čítam.**

Deti v mladšom i staršom školskom veku čítajú jednak kvôli učeniu sa do školy, ale tiež aj pre svoje ďalšie osobné vzdelávanie sa, využívajúc pri tom učebnice, encyklopédie, články v dennej tlači alebo v súčasnosti najčastejšie používaný informačný zdroj - internet. Veľa detí však čítanie vyhľadáva pre svoje vlastné potešenie, zábavu a oddych a vtedy deti siahajú po rôznych príbehoch, rozprávkach, poviedkach, komiksoch... Pri všetkých týchto čitateľských aktivitách by mali žiaci **vedieť z prečítaného vyvodit' závery a texty kriticky zhodnotiť. Pri dosahovaní dobrej čitateľskej gramotnosti dôležitú úlohu zohráva aj pozitívny vzťah k čítaniu** – čitateľ by mal mať z čítania potešenie a mal by mať vnútornú potrebu čítať. Tu sa opäť vraciame k ranému detstvu, kedy pri budovaní pozitívneho vzťahu k čítaniu zohráva najdôležitejšiu úlohu rodina. Aj Elena Sakálová vo svojom príspevku (2007, s. 44-45) uvádza: „*V rodine sa vytvára osobnosť jedinca – jeho potreby, záujmy, formujú sa jeho postoje, vzťahy a hodnoty.*“

Ak rodičia s deťmi čítajú knihy, rozprávajú im príbehy, učia ich abecedu alebo hrajú slovné hry, tak tieto deti dosahujú vyššiu úroveň čítania a majú väčší predpoklad stať sa zdatným čitateľom než tie deti, ktoré nikto do takýchto aktivít nezapája (Vyučovanie čítania v Európe: súvislosti, opatrenia a prax, 2011, s. 129).

Významnú úlohu pri rozvíjaní čitateľskej gramotnosti zohrávajú školy, ale aj knižnice.

Knižnica je vzdelávacia, informačná a kultúrno-výchovná inštitúcia, ktorá plní aj funkciu komunitného centra a verejnosti ponúka rôzne druhy podujatí – zážitkové čítania, literárne pásma a súťaže, tvorivé dielne, workshopy, semináre, výstavy, besedy so spisovateľmi, ilustrátormi, cestovateľmi a pod. Rovnako je dôležité, aby knižnice realizovali aj informačnú výchovu, prostredníctvom ktorej sa deti naučia vyhľadávať a pracovať s informáciami.

Knižnice ako kultúrno-vzdelávacie inštitúcie sa snažia motivovať žiakov k čítaniu a porozumeniu textu, pretože dobrá čitateľská gramotnosť má veľký vplyv aj na školskú úspešnosť žiaka. Hoci žijeme v dobe, v ktorej sme obklopení technickými výdobytkami a

informačnými technológiami, čitateľská gramotnosť našich žiakov, v porovnaní s inými štátmi, je na nízkej úrovni. Naše verejné i školské knižnice by o to intenzívnejšie mali propagovať knihy, čítanie a vzdelávanie, a to aj v spolupráci so školami, rodičmi i médiami.

Zoznam bibliografických odkazov:

TAMÁŠOVÁ, Alena. 2008. Čítanie v rodine a s rodinou – ako na to? In *Ako rozvíjať porozumenie textu u žiaka*. Nitra : ENIGMA, 2008, s. 173 – 183. ISBN 978-80-89132-57-7

SAKÁLOVÁ, Elena. 2007. Čítanie a rodina. In *Knižnica*. ISSN 1335-7026, 2007, roč. 8, č. 2 – 3, s. 44-50.

Vyučovanie čítania v Európe: súvislosti, opatrenia a prax. 2011. [online]. Brusel : Eurydice, 2011. 208 s. ISBN 978-92-9201-197-0. [cit. 2019-28-10]. Dostupné na internete: <https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/cb864934-0f5a-4984-bd56-51a8b9d44cfa>

Dobrá knižnica – vizitka obecnej samosprávy i knihovníka

Funkčná a zároveň reprezentatívna knižnica v obci nie je dnes úplnou samozrejmosťou. Táto skutočnosť je však v plnej kompetencii miestnej samosprávy, ktorá organizuje kultúrny a spoločenský život obyvateľov svojej obce. Ak sa jej vedenie zasadzuje o také hodnoty, akými sú vzdelávanie, poznávanie a kvalitné kultúrne vyžitie, zaiste podporí v obci nielen rozvoj základného školstva, ale podporí aj primeraný rozvoj obecnej knižnice, ktorá má dôležité úlohy na úrovni neformálneho celoživotného vzdelávania a poskytuje priestor aj na oddych a relax. Mohlo by sa zdať, a mnohým sa aj zdá, že knižnice sú v súčasnosti prežitkom a že deti a mládež aj tak nečítajú a ku knihám nemajú vytvorený vzťah. Dôvodom sú moderné médiá a nové informačné technológie, ktorým dávajú prednosť nielen deti, ale

aj dospelí. To, že v dnešnej dobe deti a mládež nečítajú, to je skutočnosť a častokrát je to vinou aj nás, dospelých. Druhou skutočnosťou je, že vedieť dobre čítať a vedieť čítať s porozumením je u detí a mladých ľudí, ktorí si po ukončení školy hľadajú prácu a uplatnenie, prvoradým a základným predpokladom k zvládnutiu ďalších kompetencií, ktoré si vyžaduje prax i samotný život. Čítaním sa prehľbujú vedomosti čitateľa, zlepšuje sa jeho pamäť, rozširuje sa slovná zásoba, uľahčuje sa jeho učenie, rozvíja sa jeho fantázia, formuje sa estetické cítenie, zlepšuje sa písomný prejav... Nie je preto márne, ak sa aj v obci buduje a udržiava knižnica, ktorá môže zásadným spôsobom pomôcť pri budovaní čitateľských návykov a pri postupnom zlepšovaní čitateľských zručností, hlavne detí.

Naj knihovník Horného Považia 2018 je z Rosiny

Vybudovať knižnicu po materiálnej a technickej stránke je úlohou zriaďovateľa knižnice. Rovnako dôležitou súčasťou knižnice je ľudský prvok - knihovník a jeho potenciál, ktorý je pri revitalizácii a rozvoji knižnice dôležitou súčasťou. Súlad týchto skutočností nastal v obci Rosina. Veľké uznanie patrí vedeniu obecného úradu, ktorý zabezpečil kompletnú revitalizáciu priestorov obecnej knižnice a vytvorili vkusný a kultúrny priestor hodný kultúrnej inštitúcie, akou knižnica je. Po rekonštrukcii knižnice boli do jej priestorov vyrobené regály na mieru, pribudlo vkusné sedenie, nové stoly i počítač. Priestranná miestnosť, ktorá sa nachádza v blízkosti knižnice a ktorá bola tiež obnovená, slúži ako čítareň a na realizáciu rôznych kolektívnych aktivít, ktoré knižnica organizuje.

Pri opätovnom naštartovaní činnosti obecnej knižnice osobitné uznanie patrí knihovníkovi **Pavlovi Trzubovi**. Mladý knihovník okrem poskytovania základných knižnično-informačných služieb pripravil v priestore knižnice aktivity a podujatia, na ktoré pozval rôzne kolektívy detí z materskej a základnej školy. Aby v knižnici navodil rozprávkovú atmosféru, zahral si aj postavu kráľa, ktorý deti slávnostne pasoval do cechu čitateľského mečom. Deti museli splniť aj určité podmienky, napr. svojím odtlačkom prsta

sľúbiť, že budú dodržiavať čitateľské desatoro. Deti si pod vedením knihovníka Pavla vyrobili vlastnú obrázkovú knižku v rámci kreatívnej tvorivej dielne a zúčastnili sa ďalších vzdelávacích podujatí, napr. aj podujatia o knihovníkovi Adamovi Františkovi Kollárovi, ktorý pracoval na viedenskom dvore Márie Terézie. Na konci školského roka mladý knihovník zorganizoval čitateľský maratón, kedy si prváčikovia mohli vyskúšať, ako sa naučili čítať. K maratónu sa pridal aj pán starosta, ktorý svojou prítomnosťou deti utvrdil v presvedčení, že je naozaj potrebné a dôležité vedieť dobre čítať. Obecná knižnica má aj vlastné logo, na vzniku ktorého sa podieľali čitatelia knižnice.

Aktívny a tvorivý knihovník. Tak môžeme charakterizovať knihovníka Pavla, ktorý sa nespolieha len na to, že deti prídu samé, ale základnej i materskej škole ponúka aktivity, ktoré sú im blízke a ktoré ich zaujmú a zároveň preskúšajú ich zručnosť a šikovnosť. Deti sú v prostredí knižnice zároveň v styku s krásnymi knihami, ktoré ich môžu v mnohom obohatiť i poučiť.

Krajská knižnica v Žiline, ako metodické a poradné pracovisko pre obecné a mestské knižnice v okrese Žilina a Bytča, **sa rozhodla udeliť osobitné ocenenie práve knihovníkovi Pavlovi Trzubovi**, ktorý aj napriek povinnostiam, ktoré má v rámci svojej služby na obecnom úrade, **vykonáva prácu knihovníka s nadšením a radosťou. Má snahu sa v práci knihovníka neustále zlepšovať, a tak deťom prinášať nové a zaujímavé podujatia a aktivity. Služby obecnej knižnice chce skvalitňovať aj pre dospelých, a to hlavne obmenou fondu literatúry a nákupom nových kníh**, pretože staré knihy už čítať nikto nechce. Cieľ obmeny starého knižného fondu za nový sa mu darí postupne naplňovať, keďže v ostatných rokoch bol nákup kníh pre obecnú knižnicu 3-krát podporený z prostriedkov, ktoré spravuje Fond na podporu umenia. Vďaka úspešným projektom bola obecná knižnica podporená čiastkou vo výške viac ako 3 500 € . Zo získaných prostriedkov sa tak mohli nakúpiť knihy nielen v slovenskom jazyku, ale aj v angličtine, čo zaiste pomôže deťom pri výučbe a pri rýchlejšom osvojení si angličtiny ako cudzieho jazyka.

Vkusný kultúrny priestor knižnice vhodný aj na oddych a posekanie, dobrý výber literatúry, šikovný a spoľahlivý knihovník. Tak môžeme niekoľkými slovami charakterizovať Obecnú knižnicu v Rosine a jej vedenie. Je naozaj chvályhodné, že dozrel čas, aby sa aj obecným knižniciam zo strany samospráv venovala primeraná pozornosť s cieľom, aby sa aj obecné knižnice postupne stali dôstojnými kultúrnymi a reprezentačnými inštitúciami našich obcí.

Krajská knižnica v Žiline
udeľuje osobitné ocenenie

Najlepší knihovník Horného Považia 2018

Pavlovi Trzubovi

knihovníkovi Obecné knižnice v Rosine

za úsilie o revitalizáciu obecnej knižnice, získavanie
mimorozpočtových zdrojov i za jeho tvorivú,
inšpiratívnu a obetavú prácu pre čitateľov

V Žiline 25.6.2019

Mgr. Katarína Šušoláková, riaditeľka

Ocenený knihovník Pavol Trzuba preberá ocenenie z rúk riaditeľky Krajskej knižnice v Žiline Kataríny Šušoliakovej.

O revitalizáciu Obecnej knižnice sa v najväčšej miere zaslúžilo vedenie miestnej samosprávy na čele so starostom Ing. Jozefom Machynom /vpravo/. Pomocnú ruku podali aj kolegyně medzi inými aj Jela Hreusová /vľavo/. V strede Katarína Šušoliaková, riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline a ocenený knihovník Pavol Trzuba.

„Pasovanie detí“ do cechu čitateľského, ktorého sa zúčastnil aj p. starosta obce
Ing. Jozef Machyna.

Obnovené priestory Obecnej knižnice v Rosine.

Ocenenie „Najlepšia knižnica Horného Považia 2018“ putuje do Kotešovej

História a súčasnosť Obcej knižnice v Kotešovej

Obecná knižnica v Kotešovej, ktorá bola založená v roku 1960, pracuje nepretržite až do dnešných dní. Po založení fond knižnice obsahoval 1 000 zväzkov kníh a jej služby využívalo cca 100 čitateľov. V počiatočnom období bola knižnica umiestnená v budove vtedajšieho Miestneho národného výboru v jednej miestnosti. Knižnica bola otvorená 3x do týždňa a v zime sa priestor knižnice vykuroval len sporadicky. V roku 1967 bola knižnica presťahovaná do priestorov kultúrneho domu, kde boli knihy umiestnené v trinástich regáloch. Počet čitateľov postupne narastal. V zápisnici z roku 1968 sa konštatovalo, že fond knižnice obsahoval 3 000 knižničných jednotiek a v priebehu roka sa do knižnice zapísalo 274 čitateľov. V osemdesiatych rokoch 20. storočia došlo k pomerne veľkému rozvoju verejného knihovníctva, čo sa prejavilo aj nárastom fondu, vtedy ešte Miestnej ľudovej knižnice v Kotešovej. V tomto období knižničný fond vzrástol až na 7 000 zväzkov a do knižnice sa každoročne zapísalo viac ako 300 čitateľov. V spomínaných rokoch bolo ročne vypožičaných až 14 000 kníh a periodík. Každoročný, pomerne veľký nárast knižničného fondu si vyžadoval aj nový priestor na uloženie ďalších regálov. V roku 1988 bola knižnica presťahovaná do zrekonštruovanej gotickej kúrie, ktorá bola v tej dobe vo vlastníctve obce. Knižnicu po celé roky aktívne spravovala pani knihovníčka Kamila Chorvátová. V roku 1992 knižnicu prevzala Lýdia Frolová, ktorá zabezpečovala jej činnosť a prevádzku až do roku 2016, kedy sa knihovníčkou stala a do dnešných dní knižnicu spravuje, pani Helena Surmová. Od roku 2008 je knižnica umiestnená v priestoroch rodinného domu, ktorý je vo vlastníctve obce. **V súčasnosti fond knižnice obsahuje 10 143 knižničných jednotiek, ročne sa v knižnici zaregistruje viac ako 300 používateľov, ktorí zrealizujú okolo 6 000 výpožičiek kníh a periodík.**

Obecná knižnica v Kotešovej prešla rôznymi fázami vývoja, ktoré boli ovplyvnené spoločensko-politickými, ale aj miestnymi vplyvmi, keďže jej rozvoj a fungovanie bolo po prijatí Zákona č. 369/1990, Z.z. o obecnom zriadení ovplyvnené vedením miestnej samosprávy i celkovým dianím v obci. Môžeme konštatovať, že knižnica „mala šťastie“, pretože v každom období jej pôsobenia bolo vedenie miestnej samosprávy spoločensky orientované a uvedomelé a považovalo za potrebné a dôležité, aby v obci knižnica pracovala a poskytovala primeranú kultúru a vzdelávanie. Objavili sa však aj obdobia, kedy sa uvažovalo o zatvorení knižnice z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Našťastie, k takémuto vážnemu kroku nikdy nedošlo.

V deväťdesiatych rokoch minulého storočia, s nástupom automatizácie a elektronizácie služieb, knižnica postupne prechádzala rôznymi zmenami v závislosti od realizácie projektov, ktoré boli podávané a následne schvaľované Ministerstvom kultúry SR a v súčasnosti Fondom na podporu umenia. Úroveň služieb knižnice závisela aj od ďalších zdrojov financovania. V roku 1993 bol do knižnice presunutý starší počítač a kopírovacie zariadenie, čo umožnilo poskytovať reprografické služby. **V roku 2007 bol do knižnice zavedený internet, vďaka čomu mohla knihovníčka poskytovať a čitateľom vyhľadávať aj online informácie. V tom istom roku bolo zakúpené aj multifunkčné zariadenie (tlačiareň, skener, kopírka).** Neskôr knižnica získala ďalší starší počítač, čím sa pre verejnosť vytvorilo samostatné miesto s možnosťou prístupu na internet. **V roku 2006 bol prostredníctvom Slovenskej národnej knižnice v Martine zakúpený Knižnično-informačný systém pre malé a stredné knižnice (KIS MaSK),** ktorý znamenal začiatok automatizácie služieb knižnice. Do elektronickej databázy bol postupne spracovaný celý knižný fond knižnice, čím vznikol elektronický katalóg kníh. Podobne bola v programe vytvorená aj databáza čitateľov knižnice. Tvorba elektronickej databázy kníh trvala štyri roky a bola realizovaná počas prevádzky knižnice. Po vytvorení databázy kníh a čitateľov prešla knižnica od manuálneho zaznamenávania výpožičiek a papierovej evidencie kníh

k elektronickej evidencii. **V roku 2015 boli zakúpené dva počítače s cieľom poskytovať služby internetu pre širokú verejnosť.** K technickému vybaveniu knižnice **pribudla aj čítačka čiarových kódov.** V súčasnosti je výpožičný proces aj vďaka čiarovým kódom, ktorými je opatrená každá kniha, zjednodušený a plne automatizovaný.

Vedenie samosprávy i vedenie knižnice v Kotešovej sa celé roky snažilo o postupnú modernizáciu služieb knižnice, aby knižnica „išla s dobou“. Už 20 rokov **pravidelne každý rok podáva Obec Kotešová žiadosti o finančný príspevok na projekty,** ktoré knižnici pomáhajú modernizovať sa a poskytovať služby kvalitnejšie. Za ostatných 20 rokov vďaka realizovaným projektom obec, a tým aj knižnica získala takmer 10 000 €, ktoré boli využité na nákup knižničného fondu a na postupnú technickú modernizáciu knižnice.

Knižnica vždy vytvárala vhodné prostredie pre výchovu a vzdelávanie čitateľov, pravidelne rozvíjala spoluprácou so základnou a materskou školou organizovaním rôznych akcií, prednášok, besied a exkurzií, čo určite prispelo ku skutočnosti, že aj v súčasnej dobe sa dnes už dospelí občania obce stále radi do knižnice vracajú. **Lákadlom pre všetkých čitateľov je pravidelne aktualizovaný knižničný fond a zaujímavé tituly časopisov,** ktoré knižnica odoberá. Výška prostriedkov na nákup knižničného fondu sa približuje hodnotám, ktoré odporúčajú metodické štandardy pre verejné knižnice. **Zaujímavé sú aj ďalšie doplnkové služby,** ktoré knižnica ponúka, ako napríklad **možnosť objednania kníh z iných knižníc** v prípade, ak žiadanú knihu knižnica nevlastní alebo **obohatenie fondu kníh prostredníctvom výmenných súborov kníh z Krajskej knižnice v Žiline a pod.**

Aj v súčasnosti miestna samospráva obce Kotešová, ktorá je zastúpená starostom PhDr., Mgr. Petrom Mozolíkom, knižnicu pravidelne podporuje finančnou čiastkou, ktorá je každý rok vyčlenená z rozpočtu obce v závislosti od potrieb knižnice a možností obce. Obec zabezpečuje prevádzku a údržbu budovy knižnice a financovanie

mzdy knihovníčky. Vedenie obce si uvedomuje potrebu vzdelávania a udržiavania kultúry v obci aj prostredníctvom knižnice, preto **aj v najbližších rokoch zostane knižnica stredobodom záujmu obecnej samosprávy s cieľom neustálej modernizácie a zlepšovania jej služieb.**

Lýdia Frolová

Na základe vyššie spomínaných atribútov Obecnej knižnici v Kotešovej právom patrí **ocenenie „Najlepšia knižnica Horného Považia 2018“.**

Starosta obce Kotešová PhDr. Mgr. Peter Mozolík s ocenením, Mgr. Katarína Šušoliaková, riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline (vedľa vpravo), súčasná knihovníčka Helena Surmová (vpravo), bývalá knihovníčka Lýdia Frolová (vľavo)

P. Helena Surmová, knihovníčka Obcej knižnice v Kotešovej.

„Slovenský Sokrates“ – Adam František Kollár

dvorský knihovník Márie Terézie

* 17.4.1718 Terchová

† 10.7.1783 Viedeň (Rakúsko)

Adam František Kollár patrí medzi najvýraznejšie osobnosti 18. storočia a považuje sa za jedného zo zakladateľov tereziánskeho osvietenstva. Pôsobil ako **knihovník, historik, pedagóg, filológ, publicista a dvorný radca Márie Terézie**. Pre múdrosť a rozhl'adenosť ho podľa slávneho gréckeho filozofa nazývali „slovenský Sokrates“.

Narodil sa 17. apríla 1718 v Terchovej, neskôr sa rodina presťahovala na Staré Hory a do Banskej Bystrice. Tu začal A. F. Kollár navštevovať nižšie jezuitské gymnázium. V štúdiu na jezuitskom gymnázii pokračoval neskôr v Banskej Štiavnici a v Trnave, kde vstúpil do jezuitského rádu Spoločnosti Ježišovej, potom strávil štyri roky v noviciáte v Trenčíne.

K jeho najdôležitejším prácam patria diela z oblasti histórie, práva, filológie, ale aj diela pedagogické, etnologické, básnické a knihovnícke.

História a právo

Kollár bol zástancom absolútnej moci osvieteneckého panovníka, vystupoval proti výsadám šľachty a cirkvi, ktoré mali najmä v Uhorsku privilegované postavenie. V diele *O počiatkoch a ustavičnom používaní zákonodarnej moci* napadol aj výsady šľachty, žiadal zlepšenie hospodárskeho postavenia poddaného ľudu a zdanenie šľachty. Spochybnil niektorých predstaviteľov katolíckej cirkvi a priklonil sa k myšlienke zrovnoprávnenia protestantov. Šľachtu a

cirkev spis tak pobúrili, že knihu zakázali a verejne spálili na bratislavskom námestí. Samotnému autorovi hrozilo vyhnanstvo. Bol tiež autorom historických diel: *Desať kníh o panónskej vojne od Gašpara Ursina Velia* (zostavené z rukopisov archivovaných vo viedenskej cisárskej knižnici), *O pôvode, rozšírení a osadení rusínskej národnosti v Uhorsku, Oprávnenie Uhorska v Rusku* a iných.

Jazykoveda

Štúdiu jazykov, najmä východných (orientálnych) sa venoval Kollár už v mladosti. Mal zásluhy aj pri založení Cisársko-kráľovskej akadémie orientálnych jazykov vo Viedni. **Vydal vzácny rukopis tureckej kroniky - *Koruna dejín*, zostavil perzskú antológiu**, doplnil a **vydal gramatiku tureckého jazyka** od F. Mesgnien-Meninského, **zostavil a vydal gramatiku latinčiny**, tri učebnice latinčiny, **do slovenčiny preložil tereziánsky urbár**.

Školstvo

V roku 1774 bola zreorganizovaná Dvorská študijná komisia. Mária Terézia vymenovala Kollára za člena tejto komisie s úlohou založiť Akadémiu vied vo Viedni a vypracovať návrh na reformu latinských gymnázií. Návrh vydal kolektív autorov tlačou pod názvom *Ratio educationis*. Pri vypracovávaní reformy **sa Kollár stal riaditeľom všetkých viedenských gymnázií**, dve z nich priamo riadil, aby si overil svoje pedagogické názory na reformu v praxi.

Poézia

Najmenej známa je básnická tvorba Kollára - vydal viacero príležitostných básní písaných v latinčine. Okrem toho vydal básnické spisy humanistu Jána Pannonia *Poematum Elegiarum et epigrammatum libri*.

Knihovníctvo

Základom všetkých činností A. F. Kollára bola jeho práca knihovníka, predovšetkým jeho celoživotné zberateľské úsilie, vďaka ktorému sa mu podarilo získať vzácne materiály a využiť ich na štúdium dejín, práva a jazykov. **Svoju tvorivú aktivitu spojil s cisársko-kráľovskou Dvorskou knižnicou vo Viedni.**

Už počas svojho života bol považovaný za vedca známeho v celej Európe. Jeho meno sa objavovalo v biografických slovníkoch vedcov

a učencov. Mal značný politický vplyv na uhorskú politiku dvora cez panovníčku Máriu Teréziu a Štátnu radu. Za osobitné zásluhy cisárovná Mária Terézia obnovila Kollárovi šľachtictvo, ktoré mu prináležalo po predkoch z otcovej strany. Držala nad ním svoju ochrannú ruku proti šľachte a cirkvi, ktoré si Kollár svojimi dielami znepriatelil. Bola krstnou matkou jeho jediného dieťaťa - dcéry, ktorú pomenoval na počesť cisárovnej - Mária Terézia.

Poštová známka, na ktorej je zobrazený Adam František Kollár, pripomína 300. výročie jeho narodenia. Portrét vznikol podľa olejomalby Jozefa Hauzingera z roku 1779. Autorom známky, ktorá vyšla v roku 2018, je Jozef Česla.

Spracované podľa informačného letáka Adam František Kollár. Vydala Krajská knižnica v Žiline v spolupráci s Městskou knihovnou Frýdek – Místek, 2014.

Krajská knižnica v Žiline zrealizovala niekoľko podujatí, ktoré boli venované tejto významnej osobnosti. Podujatia **sa uskutočnili v obecných knižniciach v Rosine, Strečne a v Tepličke nad Váhom**. Na podujatiach sa deti dozvedeli dôležité informácie o živote a diele Adama Františka Kollára, ale tiež aj cisárovnej Márie Terézie. Taktiež sa zapojili aj do tvorivej dielne, ktorá bola zameraná na výrobu knihy. Prednášajúci boli oblečení v dobových kostýmoch, čo ešte viac umocnilo dobu panovania Márie Terézie.

Básnik a knihovník Goran Lenčo o podujatí napísal:

Na podujatia ktorých sú prítomní tínedžeri, sa vždy teším. Pokiaľ sa človek zmieri s tým, že ich musí podchvíľou napomínať, aby si zaistil pozornosť a občas musí siahnuť po nekonvenčných metódach, ak ich chce vytrhnúť z letargie, zistí, že si všetci, a to vrátane prednášajúceho, teda jeho samého, užijú kopec, ba priam kopčisko zábavy a odchádzajú z besedy obohatení o nové zážitky a hlavne o nové vedomosti. Napokon, človeka vždy zahreje pri srdci, keď sa mu pri odchode tínedžeri poďakujú a vidí, že to myslia úprimne. Ak sa podarí prelomiť ľady, zistíme, že sú to šikovné deti s potenciálom. Zadost'učinením pre nás je, že sa deti nielen radi "ulejú" zo školy, ale poniektorí sa aj priznajú, že téma ich naozaj zaujala.

Knihovnička Zuzana Mrekajová na podujatie spomína:

Vďaka významnej osobnosti sme mohli realizovať zaujímavé a hodnotné podujatie, ktoré poodhalilo časť zabudnutých dejín. Žiaci mohli spoznať Adama Františka Kollára ako človeka vzdelaného, húževnatého a nikdy sa nevzdávajúceho, ktorý vytvoril nadčasové piliere školstva a vzdelávania - predpoklad pre úspešnú spoločnosť a budúcnosť. Podujatie nebolo presýtené informáciami, ale žiaci dostali priestor aj na seba prezentovanie a tvorenie. Informácie, ktoré deti získali, vyplnili ich nedostatočné vedomosti o tejto osobnosti, ktorá si naozaj zaslúži, aby bola neustále propagovaná.

Fotodokumentácia z podujatia pre obecné knižnice

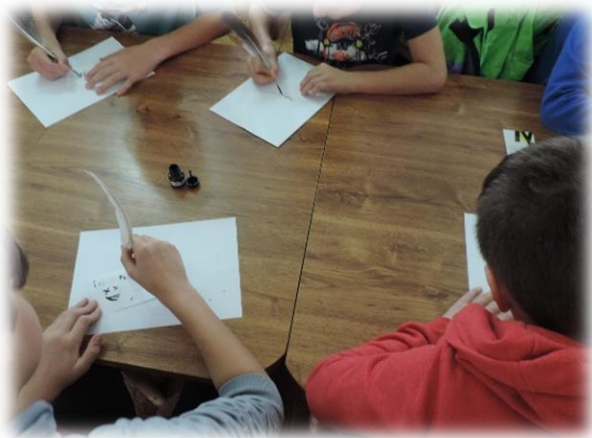
Cisárovná Mária Terézia a vzdelanec
Adam František Kollár v podaní
knižovníkov Krajskej knižnice
v Žiline Janky Neslušanovej a Zuzany
Mrekajovej. Podujatie sa uktutočnilo v Tepličke nad Váhom

Podujatie k Adamovi
Františkovi Kollárovi
v kultúrnom dome v Rosine,
v ktorom sa nachádzaj aj
knížnica

Deti zaujala možnosť skúšať písať husacím perom - brkom

Po stopách spisovateľov Horného Považia

V našom regióne žije a pôsobí množstvo významných spisovateľov, preto sme sa rozhodli že vám postupne priblížime a predstavíme niektorých z nich. Ako prvú sme si vybrali **Janku Necpalovú**.

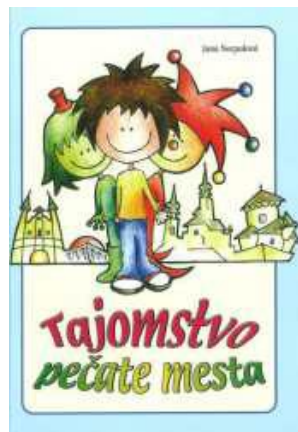
Autorka sa narodila v Martine. Absolvovala Pedagogickú fakultu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - učiteľstvo pre 1. stupeň. V súčasnosti pracuje ako učiteľka na základnej škole v Žiline. V minulosti pôsobila v Žilinskom literárnom klube pri Regionálnom osvetovom stredisku. **Jej texty boli ocenené** vo viacerých literárnych, divadelných a recitačných súťažiach a **dočkali sa aj viacerých dramatizácií malých javiskových foriem.** V roku 2015 sa **umiestnila na 1. mieste v čitateľskej súťaži Kniha Horného Považia 2014**, v kategórii beletrie s knihou **Zo škrupiny: nezvyčajný dar s cudziny** a v roku 2017 v rovnakej súťaži získala **3. miesto s knihou Zatúlané papučky.**

Spracované podľa bibliografického letáka, ktorý vydala Krajská knižnica v Žiline pri príležitosti 50. výročia narodenia.

Tvorba spisovateľky

Želali ste si niekedy niečo bláznivé? Malý Martin si na svoje želania nedával pozor, a tak sa raz v noci ocitol uväznený v obchodnom centre. V knihe **Tajomstvo pečate mesta** spoznáte príhody, ktoré ho postretli nielen v nákupnom centre, ale i v celej Žiline.

Autorka Janka Necpalová prináša pestrú paletu rozprávkových príbehov, ktoré vás presvedčia o tom, že môžeme byť takí veľkí, aké veľké sú naše sny. Rozprávky žilinskej autorky **Na jeden deň labuťou** sú úprimné a láskavé, zo všetkých vyžaruje dobro a spravodlivosť. Autorka dokáže detského čitateľa nielen upútať, ale mu aj nenápadne vstěpovať základné pozitívne hodnoty. Kniha je vhodná pre deti od 7 rokov.

Útla knižka básničiek autorky s ilustráciami Martina Krkoška **Papučky** je určená najmenším deťom, ktoré sa pomocou obrázkov môžu učiť spoznávať zvieratká alebo si na zhudobnené texty básničiek môžu aj zatancovať, pretože súčasťou knihy je aj CD.

V knihách **Zo škrupinky a Zo škrupinky 2** sa deti dozvedia o milom, ale nesamostatnom Jožkovi a jeho vnímavej a rozhodnej kamarátke Anastázii vyrastajúcich bez rodičov, ktorí pracujú v zahraničí. Práve sa končí školský rok a Jožko sa teší na prázdniny, no najmä na rodičov, ktorí sa majú vrátiť z Austrálie. Ale všetko je inak, ich návrat trvá iba chvíľu. Stihnú mu však darovať neobyčajný darček, ktorý nielenže zmení

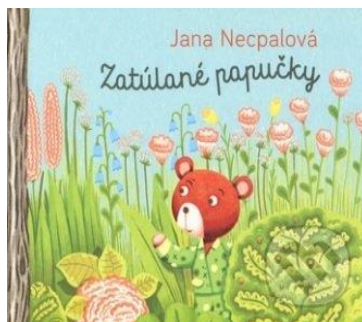

Jožkove prázdninové dni, ale poriadne mu skomplikuje život. Čo sa nachádza vo vajci?

V pokračovaní príbehu o nezvyčajnom zvieracom kamarátovi sa s hrdinami pustíme do ďalších dobrodružstiev. Jožko, Anastázia, papagáj a krokodíl musia utiecť z dediny, lebo hrozí, že dospeláci zviera odchytiť a zavrú ho do ZOO. Deti cestujú lietadlom, plavia sa plachetnicou a spoznávajú nové krajiny. Spolu s černošským chlapcom Pierrom strávia pár týždňov na opustenom ostrove, učia sa prežiť a zároveň si užívať exotické prázdniny. Predovšetkým však musia zachrániť krokodíla a vrátiť ho domov, do Austrálie. Bohato ilustrovaná kniha deti zábavnou formou oboznámi s množstvom geografických informácií, ako aj s podrobnosťami zo života zvierat. Deti sa učia aj o priateľstve, odvahe a o prekonávaní prekážok.

Kniha **Zatúlané papučky** obsahuje 13 básní, ktoré nasledujú v dejovej línii. Detský čitateľ v príbehu o mackovi, ktorý hľadal svoje stratené papučky spoznáva iné zvieratká, objavuje rôzne miesta a zažíva krátke, symbolické stretnutia. Básne sú citlivé a metaforické, tematicky blízke deťom od 2 do 6 rokov a ich spôsobu nazerania na okolitý svet, ktorý každodenne objavujú. Každá báseň je hudobne spracovaná na CD, ktoré je súčasťou knihy.

Zdroj: internet

Krst knihy Zo škrupiny 2: Cesta do Austrálie v Krajskej knižnici v Žiline

V roku 2017 Janka Necpalová predstavila v Krajskej knižnici svoju knižnú novinku Zo škrupiny 2: Cesta do Austrálie. Do života ju uviedla modrými kvetmi, presne takými, aké sa spomínajú v knihe. Krstným otcom bol Róbert Štolfa, vedúci MiniZOO v Žiline. Na krste sa deti stretli aj s krokodíлом, ale našťastie len s nafukovacím ☺.

Fotodokumentácia z krstu knihy

Ministerstvo kultúry SR vydalo v roku 2010 Metodický pokyn č. MK-1669/2010-10/7472 týkajúci sa určenia štandardov pre verejné knižnice, ktorých cieľom je optimalizovať podmienky pre kvalitné poskytovanie knižničných a informačných služieb verejnými knižnicami a optimálne využívanie verejných zdrojov poskytovaných zriaďovateľmi verejných knižníc.

Hodnotenie plnenia štandardov verejnými knižnicami

v okrese Žilina a Bytča za rok 2018

Okres Žilina

P. č.	Obec, mesto	Prírastok KF v roku 2018 v ks		Finančné prostr. na nákup KF v roku 2018 v €		Počet otváracích hodín týždenne	
		štandard	skutočnosť	štandard	skutočnosť	štandard	skutočnosť
1.	Belá	204	24	1 632	226	20 - 30	15
2.	Bitarová	38	0	285	0	5 - 8	1,5
3.	Brezany	32	0	240	0	5 - 8	2
4.	Dívina	119	0	952	0	10 - 20	0
5.	Lalinok	51	0	383	0	8 - 10	2
6.	Dlhé Pole	95	29	713	300	8 - 10	5
7.	Dolná Tižina	70	0	525	0	8 - 10	2
8.	Ďurčiná	55	34	413	300	8 - 10	2
9.	Fačkov	32	15	240	100	5 - 8	1
10.	Gbeľany	70	169	525	1 317	8 - 10	8
11.	Horný Hričov	39	122	293	1 224	5 - 8	3
12.	Hričovské Podhr.	18	3	135	18	3 - 5	1
13.	Jasenové	31	24	233	108	5 - 8	1
14.	Kľače	21	27	158	136	3 - 5	1,5
15.	Konská	77	168	578	1 738	8 - 10	2
16.	Kotrč.Lúčka	26	0	195	0	5 - 8	0
17.	Krasňany	79	178	593	1 580	8 - 10	8
18.	Kunerad	52	130	390	1 297	8 - 10	4
19.	Lietava	76	256	570	1 400	8 - 10	5
20.	Lietavská Lúčka	92	42	690	230	8 - 10	10
21.	Lietavská Svinná	54	14	405	148	8 - 10	1
22.	Babkov pob.	32	19	240	150	5 - 8	1
23.	Lutiše	36	0	270	0	5 - 8	0
24.	Lysica	43	229	323	1 528	5 - 8	2

25.	Malá Čierna	17	0	128	0	3 - 5	0
26.	Mojš	59	2	443	216	8 - 10	2
27.	Nededza	51	55	383	689	5 - 8	4
28.	Nezbudská Lúčka	19	0	143	0	3 - 5	0
29.	Paština Závada	12	0	90	0	3 - 5	2
30.	Podhorie	46	0	345	0	5 - 8	0
31.	Porúbka	25	0	188	0	3 - 5	20
32.	Rajec	289	78	2 601	1 498	30 - 40	45
33.	Rajecká Lesná	59	2	443	19	8 - 10	4
34.	Rajecké Teplice	181	22	1 448	512	20 - 30	18,5
35.	Rosina	194	164	1 552	1 599	20 - 30	2,5
36.	Stránske	42	31	315	147	5 - 8	6
37.	Stráža	34	0	255	0	5 - 8	0
38.	Strečno	127	191	1 016	1 949	10 - 20	9
39.	Svederník	65	0	488	0	8 - 10	0
40.	Teplička n. Váhom	254	179	2 032	1 443	20 - 30	8
41.	Terchová	244	209	1 952	1 631	20 - 30	20
42.	Turie	101	201	808	1 300	10 - 20	15
43.	Varín	229	181	1 832	1 118	20 - 30	15
44.	Veľká Čierna	18	0	135	0	3 - 5	0
45.	Zbyňov	44	11	330	300	5 - 8	2

Zo štatistických údajov, ktoré nám poskytli zriaďovatelia obecných a mestských knižníc v okrese Žilina môžeme konštatovať: výška finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu bola v súlade s odporúčanými štandardami v knižniciach: Gbeľany, Horný Hričov, Konská, Krasňany, Kunerad, Lietava, Lysica, Nededza, Rosina, Strečno a Turie. Knižnice získali prostriedky na nákup kníh aj vďaka Fondu na podporu umenia, okrem obecnej knižnice v Gbeľanoch a v Nededzi, kde na nákup knižničného fondu pomerne vysokou čiastkou prispeli zriaďovatelia knižnice. V knižniciach v Tepličke nad Váhom, Terchovej a vo Varíne boli k dispozícii na nákup kníh tiež pomerne vysoké finančné čiastky, ale v porovnaní s odporúčaným štandardom je to stále málo. Taktiež by sme chceli vyzdvihnúť knižnice, v ktorých otváracie hodiny zodpovedajú štandardom alebo sú dokonca vyššie ako štandardy odporúčajú. Sú to nasledujúce knižnice: Gbeľany, Krasňany, Lietavská Lúčka, Rajec, Terchová, Turie, Varín a Porúbka, ktorá je otvorená pre čitateľov každý deň.

P. č.	Obec, mesto	Percento používateľov z počtu obyvateľov		Počet obyv.	Počet používateľov	€ na KF na 100 obyv. od zriaďovateľa
		štandard	skutočnosť			
1.	Belá	8-12	5,0	3 407	172	6,63
2.	Bitarová	7-9	0,0	752	0	0,00
3.	Brezany	7-9	1,4	640	9	0,00
4.	Divina	8-10	0,0	2 378	0	0,00
5.	Lalinok	7-9	1,6	1 018	16	0,00
6.	Dlhé Pole	7-9	13,2	1 897	250	15,81
7.	Dolná Tižina	7-9	7,1	1 404	99	0,00
8.	Ďurčiná	7-9	4,0	1 098	44	27,32
9.	Fačkov	7-9	7,7	646	50	15,48
10.	Gbeľany	7-9	10,3	1 394	143	94,48
11.	Horný Hričov	7-9	6,6	788	52	155,33
12.	Hričovské Podhr.	7-9	2,8	353	10	5,10
13.	Jasenové	7-9	2,3	620	14	17,42
14.	Kľače	7-9	8,8	420	37	32,38
15.	Konská	7-9	3,0	1 535	46	113,22
16.	Kotrč.Lúčka	7-9	0,0	526	0	0,00
17.	Krasňany	7-9	12,6	1 579	199	100,06
18.	Kunerad	7-9	10,4	1 035	108	125,31
19.	Lietava	7-9	8,1	1 512	122	92,59
20.	Lietavská Lúčka	7-9	1,2	1 841	23	12,49
21.	Lietavská Svinná	7-9	4,6	1 076	49	13,75
22.	Babkov pob.	7-9	3,9	644	25	23,29
23.	Lutiše	7-9	0,0	722	0	0,00
24.	Lysica	7-9	13,7	851	117	179,55
25.	Malá Čierna	7-9	0,0	344	0	0,00
26.	Mojš	7-9	0,0	1 175	0	18,38
27.	Nededza	7-9	5,6	1 025	57	67,22
28.	Nezbudská Lúčka	7-9	0,0	388	0	0,00
29.	Paština Závada	7-9	8,2	232	19	0,00
30.	Podhorie	7-9	0,0	919	0	0,00
31.	Porúbka	7-9	6,5	493	32	0,00
32.	Rajec	8-12	8,3	5 771	477	25,96
33.	Rajecká Lesná	7-9	4,0	1 187	48	1,60
34.	Rajecké Teplice	8-12	10,1	3 021	305	16,95
35.	Rosina	8-12	1,7	3 235	56	49,43
36.	Stránske	7-9	7,6	845	64	17,40

37.	Stráža	7-9	0,0	685	0	0,00
38.	Strečno	8-10	6,7	2 549	170	76,46
39.	Svederník	7-9	0,0	1 291	0	0,00
40.	Teplička n. Váhom	8-12	8,8	4 233	371	34,09
41.	Terchová	8-12	5,9	4 068	240	40,09
42.	Turie	8-10	2,8	2 010	56	64,68
43.	Varín	8-12	10,0	3 818	380	29,28
44.	Veľká Čierna	7-9	0,0	352	0	0,00
45.	Zbyňov	7-9	3,5	876	31	34,25

V tabuľke vyššie uvádzame percento používateľov z počtu obyvateľov, štandard a skutočnosť. Štandard splnili tieto knižnice: Dlhé Pole, Dolná Tižina, Fačkov, Gbeľany, Kľače, Krasňany, Kunerad, Lietava, Lysica, Paština Závada, Rajec, Rajecké Teplice, Stránske, Teplička nad Váhom a Varín.

Okres Bytča

P. č.	Obec, mesto	Prírastok KF v roku 2018 v ks		Finančné prostr. na nákup KF v roku 2018 v €		Počet otváracích hodín týždenne	
		štandard	skutočnosť	štandard	skutočnosť	štandard	skutočnosť
1.	Bytča	1 134	727	10 207	7 893	40 - 45	40
2.	Hvozdnica	60	19	450	160	8 - 10	2
3.	Jablonové	45	10	338	100	5 - 8	5
4.	Kolárovice	90	0	677	0	8 - 10	2
5.	Kotešová	102	150	814	1 188	10 - 20	12
6.	Maršová	47	189	350	1 236	5 - 8	2
7.	Petrovice	79	36	592	310	8 - 10	4
8.	Predmier	68	35	512	541	8 - 10	3
9.	Súľov-Hradná	48	18	360	176	5 - 8	2
10.	Štiavnik	243	51	1 943	465	20 - 30	6
11.	Veľké Rovné	226	98	1 804	562	20 - 30	4

Knižnice Kotešová a Maršová čerpali finančné prostriedky z Fondu na podporu umenia, a to im pomohlo splniť odporúčané štandardy. Knižnica Predmier získala financie len od zriaďovateľa, no aj napriek tomu mala podľa štandardu dostatočné množstvo finančných prostriedkov na nákup kníh. Počty otváracích hodín knižníc sú v rámci odporúčaných štandardov v Bytči, Jablonovom a v Kotešovej.

Okres Bytča

P. č.	Obec, mesto	Percento používateľov z počtu obyvateľov		Počet obyvateľov	Počet používateľov	€ na KF na 100 obyv. od zriaďovateľa + grantové zdroje
		štandard	skutočnosť			
1.	Bytča	10-15	13,5	11 341	1 526	69,60
2.	Hvozdnica	7-9	0,8	1 200	10	13,33
3.	Jablonové	7-9	8,1	901	73	11,10
4.	Kolárovice	7-9	0,7	1 805	12	0,00
5.	Kotešová	7-9	15,9	2 034	323	58,41
6.	Maršová	7-9	7,6	934	71	132,33
7.	Petrovice	7-9	2,7	1 578	43	19,65
8.	Predmier	7-9	5,2	1 364	71	39,66
9.	Súľov-Hradná	7-9	4,4	960	42	18,33
10.	Štiavnik	8-12	2,8	4 048	115	11,49
11.	Veľké Rovné	8-12	2,7	3 759	102	14,95

Na základe údajov uvedených v tabuľke môžeme konštatovať, že percento používateľov z celkového počtu obyvateľov zodpovedá odporúčanému štandardu v Bytči, Jablonovom, Kotešovej a v Maršovej. V ostatných knižniciach percento používateľov z počtu obyvateľov odporúčaný štandard nedosiahlo.

Štatistika obecných a mestských knižníc v roku 2018

OKRES ŽILINA

P. č.	Obec, mesto	Kniž. fond 2018	Výpožičky 2018	Aktívni čitatelia 2018	Počet otvár. hodín týždenné	Počet podujatí	Finačné. prostriedky na nákup knižnič. fondu	
							€	€ na 100 obyvateľa v
1.	Belá	5216	334	172	15	10	226	6,63
2.	Bitarová	2124	7	0	1,5	0	0	0,00
3.	Brezany	2365	21	9	2	0	0	0,00
4.	Divina	0	0	0	0	0	0	0,00
5.	Lalinok	2588	590	16	2	0	0	0,00
6.	Dlhé Pole	6933	1130	250	5	20	300	15,81
7.	Dolná Tižina	4197	1620	99	2	3	0	0,00
8.	Ďurčiná	2522	538	44	2	2	300	27,32
9.	Fačkov	3518	4000	50	1	0	100	15,48
10.	Gbeľany	7957	1850	143	10	3	1 317	94,48
11.	Horný Hričov	4658	798	52	3	1	1 224	155,33
12.	Hričovské Podhr.	3516	27	10	1	0	18	5,10
13.	Jasenové	3277	488	14	1	0	108	17,42
14.	Kľače	4043	804	37	1,5	0	136	32,38
15.	Konská	3564	271	46	2	0	1 738	113,22
16.	Kotrč. Lúčka	0	0	0	0	0	0	0,00
17.	Krasňany	5331	7671	199	10	26	1 580	100,06
18.	Kunerad	3663	1464	108	4	3	1 297	125,31
19.	Lietava	6529	2809	122	5	2	1 400	92,59
20.	Lietavská Lúčka	4561	726	23	10	6	230	12,49
21.	Lietavská Svinná	4069	305	49	1	1	148	13,75
22.	Babkov pob.	3135	219	25	1	1	150	23,29
23.	Lutiše	0	0	0	0	0	0	0,00
24.	Lysica	3246	1381	117	2	7	1 528	179,55
25.	Malá Čierna	0	0	0	0	0	0	0,00
26.	Mojš	1522	24	neuviedli	2	0	216	18,38
27.	Nededza	4909	1089	57	4	3	689	67,22
28.	Nezbudská L.	0	0	0	0	0	0	0,00
29.	Paština Závada	2742	195	19	2	0	0	0,00
30.	Podhorie	0	0	0	0	0	0	0,00
31.	Porúbka	3232	126	32	20	0	0	0,00
32.	Rajec	12139	16796	477	45	69	1 498	25,96
33.	Rajecká Lesná	3951	491	48	4	4	19	1,60
34.	Rajecké Teplice	6957	1379	305	18,5	3	512	16,95

35.	Rosina	7078	3912	56	2,5	5	1 599	49,43
36.	Stránske	6287	2605	64	6	4	147	17,40
37.	Stráža	0	0	0	0	0	0	0,00
38.	Strečno	8129	2052	170	9	14	1 949	76,46
39.	Svederník	0	0	0	0	0	0	0,00
40.	Teplička n. Váh.	6740	2668	371	8	22	1 443	34,09
41.	Terchová	10152	5880	240	20	14	1 631	40,09
42.	Turie	6570	3739	56	15	1	1 300	64,68
43.	Varín	13636	4392	380	15	3	1 118	29,28
44.	Veľká Čierna	0	0	0	0	0	0	0,00
45.	Zbyňov	3131	79	31	2	0	300	34,25

OKRES BYTČA

P. č.	Obec, mesto	Kniž. fond 2018	Výpožičky 2018	Aktívni čitatelia 2018	Počet otváraj. hodín týždenne	Počet podujatí	Finačné prostriedky na nákup knižnič. fondu	
							€	€ na 100 obyvateľov
1.	Bytča	33 797	42 921	1 526	40	75	7 893	69,60
2.	Hvozdnica	2 242	42	10	2	1	160	13,33
3.	Jablonové	5 520	852	73	5	5	100	11,10
4.	Kolárovice	6 804	123	12	2	0	0	0,00
5.	Kotešová	10 143	5 965	323	12	5	1 188	58,41
6.	Maršová	5 605	511	71	2	2	1 236	132,33
7.	Petrovice	4 188	716	43	4	2	310	19,65
8.	Predmier	5 467	995	71	3	6	541	39,66
9.	Súľov-Hradná	7 968	235	42	2	0	176	18,33
10.	Štiavnik	6 607	3 238	115	6	10	465	11,49
11.	Veľké Rovné	3 118	2 498	102	4	9	562	14,95

Zverejnením štatistických údajov mestských a obecných knižníc chceme upriamiť pozornosť na základné ukazovatele činnosti knižníc - na výpožičky a na aktívnych čitateľov, t. j. na čitateľov, ktorí v sledovanom roku knižnicu fyzicky navštívili, zaregistrovali sa, alebo si obnovili svoj preukaz a požičali si aspoň jednu knižničnú jednotku. Taktiež je chvályhodné, ak aj malé obecné knižnice zrealizujú kultúrno-vzdelávacie podujatia, čo umožňuje viac propagovať knihy, čítanie i samotnú knižnicu.

Nová verzia InfoGate

InfoGate je databáza kníh, ktorá obsahuje viac ako 1,6 milióna záznamov, ktoré denne pribúdajú. Predstavuje unikátnu zbierku bibliografických záznamov obohatenú o obálky kníh, o používateľské hodnotenia, komentáre a recenzie. V novej verzii došlo k úprave dizajnu a zjednodušilo sa vyhľadávanie. V databáze je zaregistrovaných už viac ako 50 knižníc.

Biblib je súčasťou súborného katalógu InfoGate (www.infogate.sk) a funguje v ňom ako nadstavba pre malé knižnice. Systém je funkčne a rozsahovo určený pre malé knižnice (obecné, školské, firemné, knižnice nadácií a pod.). Má funkcie pre preberanie hotových záznamov z InfoGate a formuláre pre zápis nových záznamov. V novej verzii sa prepracovala profilová stránka knižnice a pridal sa kalendár prepojený s otváracími hodinami. Knižnica si sama vie spravovať oznamy, novinky, kontakty aj informácie o čase mimoriadneho zatvorenia. Pracovná plocha pre knihovníka je prehľadnejšia a umožňuje rýchly prístup k najdôležitejším funkciám a častiam systému. Nájdete na nej výpožičky, katalóg, administráciu a štatistiku za celé obdobie, taktiež tu môžete vyhľadávať podľa čitateľa, čitateľského preukazu, názvu knihy, čím sa vytvorilo atraktívne prostredie pre knihovníka aj čitateľa.

Výpožičný modul disponuje funkciami pre správu čitateľského, výpožičného a finančného konta čitateľov, vrátane tlače potvrdení o výpožičkách, čitateľských preukazov, účteniek, prihlášky za čitateľa či finančných a výkonnostných štatistík. Knižnica v systéme získa aj nástroje pre nastavenie výpožičných parametrov a emailových notifikácií. Upozornenia systém automaticky posiela obsluhu aj čitateľom podľa potreby. Tituly si môžu čitatelia cez svoje konto objednávať alebo rezervovať. Pripravuje sa aj používanie zvukových a elektronických kníh. Čitateľské kontá rodinných príslušníkov si môžu používatelia vzájomne prepojiť. Všetky funkcie nájdete na

stránke: <http://biblib.infogate.sk/>, kde si môže knižnica založiť priamo aj svoj profil.

Biblib je možné používať zadarmo pre knižničný fond do veľkosti 2500 exemplárov a 100 čitateľov. Pre väčšie fondy je dostupná verzia od 9,90 € mesačne. Na prácu v systéme stačí počítač alebo notebook s pripojením na Internet. Nie je potrebné mať vlastný server, platiť technika a licencie pre operačný systém a databázu. Tento systém nevyžaduje školenie.

Informácie o novej verzii InfoGate [online] [cit. 2019-28-10]. Dostupné na internete: <http://www.infolib.sk/sk/aktuality/biblib-plnohodnotny-online-system-male-kniznice.html>
<https://www.infogate.sk/?seo=InfoGate-Hlavn%C3%A1-str%C3%A1nka&fn=IGIndexChildU8KL3>

Názov: Verejné knižnice na Hornom Považí v roku 2018: knižnice, štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie...

Zostavili a príspevky spracovali : Mgr. Božena Sobolová a Mgr. Jaroslava Rácová

Vydavateľ: Krajská knižnica v Žiline

Počet strán: 35

Náklad: 60 ex.

Rok vydania: 2019

Fotografie: archív Krajskej knižnice v Žiline

Vydané pre vnútornú potrebu knižníc.